

Església parroquial de Sant Pere de Vacarisses

Vacarisses

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Plaça de l'Església

Coordenades:

Latitud: 41.60715
Longitud: 1.91766
UTM Est (X): 409813
UTM Nord (Y): 4606726

Classificació

Número de fitxa: 08291-17
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Neoclàssic
Segle: XVIII-XIX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Número inventari: Sí IPA: 28275
Generalitat:
Accés: Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat: Privada
Titular: Parròquia de Vacarisses (Bisbat de Vic)
Autor de la fitxa: Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dt., 18/05/2010 - 02:00

Descripció

L'església parroquial de Vacarisses, d'estil neoclàssic, està dedicada a sant Pere i consta d'una sola nau amb creuer i capelles laterals. Aquestes últimes formen cossos adossats a banda i banda, damunt dels quals reposen els contraforts que descarreguen el pes de la nau, més alta. Exteriorment, les façanes no presenten cap decoració ni, pràcticament,

obertures: tan sols algunes espitlleres i òculs el·líptics, així com petites finestres quadrades o rectangulars de disposició asimètrica. A la façana lateral hi ha una arcada de maó tapiada, i una altra a la façana posterior, que deuen correspondre a antigues obertures la finalitat de les quals és desconeguda. La façana principal és arrebossada i té com a element decoratiu una portalada que segueix el cànon neoclàssic: amb pilastres adossades i arquitectura que sosté, a la part superior, una fornícula rematada amb frontó (amb una escultura de ferro de l'any 1970 que representa Sant Pere, obra de Ramon Cuello) i volutes laterals. Més amunt hi ha una rosassa. La torre del campanar és de base quadrada i, a partir del nivell de la coberta, esdevé octogonal, amb les cares de les cantoneres més curtes. La part superior té finestres rectangulars amb arc rodó a l'espai on hi ha instal·lades les campanes i és rematada per una balustrada al capdamunt.

L'interior de l'església és compartimentat mitjançant pilars i arcs de punt rodó que configuren l'espai de la nau. Els pilars tenen capitells motllurats corresponents a l'orde corinti compost. Més amunt, una línia d'impostes de diferents motlures en degradació sostenen les voltes mixtes que cobreixen la nau. A l'entrada de l'església es situa el cor i un petit baptisteri. La capçalera consta d'un altar-retaule adossat, construït poc després de la finalització de l'obra principal, el qual cobreix una part dels capitells i les motlures, que han quedat amagades a la part de darrere. Té una fornícula central entre columnes i coberta amb arc de punt rodó, amb una gran imatge de sant Pere, de factura moderna, acompanyada a banda i banda per dues fornícules més petites, amb imatges de sant Feliu i sant Pau. Els retaules laterals, estucats, es van poder salvar del saqueig de la Guerra. Corresponen a sant Antoni i sant Josep (al costat de l'evangeli) i a sant Felip Neri i el Sagrat Cor (al costat de l'epístola). Pel que fa a les sis capelles laterals, presenten una ornamentació moderna, ja que l'originària fou destruïda.

Observacions:

Al costat nord-oest de l'església hi havia el cementiri vell, a l'espai que actualment és ocupat pel pati del restaurant el Cingle.

Història

L'actual església s'assenta sobre una primitiva església romànica, de la qual no n'ha quedat cap vestigi. Per un document de l'any 993 sabem que en aquesta data ja existia la parròquia (CRUSAFONT et alii, 2003: 16). Un altre document del 1013 informa que es va "inaugurar" una nova església, fet que cal entendre com la renovació d'una església anterior. Aleshores s'esmenten dos patrons titulars: sant Feliu i sant Joan. L'advocació a sant Pere, que és possible que ja existís també en aquesta època, va passar en primer lloc l'any 1329. En els primers temps existeix una certa confusió entre les esglésies de Vacarisses i la de Rellinars, ja que formaven part d'un sol terme, sent la de Rellinars sufragània de la primera. El 1330 les rendes de la parròquia, juntament amb altres del bisbat de Vic, són annexionades al monestir de Pedralbes, acabat de fundar en aquests moments. Per tant, les rendes de la parròquia s'havien de repartir entre el rector i el monestir. El rector de la parròquia passava a intitular-se vicari perpetu i era presentat per l'abadessa de Pedralbes i confirmat en el càrrec pel Bisbe de Vic. Això durà fins l'any 1692, quan el Bisbe de Vic va posar un plet perquè no estava d'acord amb el nomenament del vicari perpetu. Durant el segle XVIII serà el bisbe qui nomenarà els rectors, però Pedralbes continuarà rebent una pensió sobre la parròquia fins el 1835.

L'any 1790 l'església es trobava en estat ruïnós i una comissió de l'Ajuntament de Vacarisses es

dirigí al rei Carles IV exposant-li que volien construir-ne una de nova.

A. HERNÁNDEZ (2009: 302-319), basant-se en documents de l'Arxiu Episcopal de Vic, corregeix la cronologia massa reculada que s'havia donat a la construcció de la nova església. El 1792 ja s'havia començat a construir en el mateix emplaçament que l'anterior. La nova església fou bastida al darrer decenni del segle XVIII i encara l'any 1814, quan el baró de Maldà va fer una visita a Vacarisses, quedaven per fer gairebé tots els altars. Es va finançar fonamentalment amb les imposicions als habitants del poble i, contràriament al que s'havia dit, l'aportació del marquès de Castellbell i Senyor de Vacarisses va ser molt minsa, si és que existí. L'arquitecte fou Mateo Medina, i també consten uns plànols de l'arquitecte de Manresa José Sitjas, que van ser revisats per l'acadèmia de Belles Arts de San Fernando per tal de comprovar que complien amb la normativa neoclassicista en boga en aquell moment (DA ROCHA ARANDA). El constructor sembla que fou el mestre d'obres vacarissà Llätzer Matalonga. L'any 1830 es bastí l'altar-retaula, obra d'artistes italians.

Durant la Guerra Civil de 1936 l'església fou saquejada i se'n destruïren gairebé tots els elements ornamentals, així com l'arxiu parroquial. Més recentment, s'hi han fet nombroses obres de millora: arranjamet del campanar i col·locació de noves campanes, blanqueig i adobament de les façanes, restauració dels retaules o instal·lació a l'altar major d'una imatge de Sant Pere, obra Francesc Fajula, inspirada en la que hi havia abans de la guerra (de l'any 1860), la qual fou inaugurada el 2005.

Bibliografia

CRUSAFONT, Miquel; PADRÓ, Camil; TOBELLA, Mercè; BOIX, Pere (2003). La Barceloneta de Vacarisses. Un espai d'enginy i d'Il·lusió. Vacarisses, p. 16

DA ROCHA ARANDA, Óscar. Estudi sobre l'arquitecte Mateo Medina, autor de l'església de Vacarisses. (Professor d'Història de l'Art de la Univesitat Autònoma de Madrid; en procés de publicació).

FLOTATS, Antoni (1979). Vacarisses, assaig històric d'un poble, p. 35-41

FLOTATS, Antoni (1994). Miscel·lània vacarissenca. Ajuntament de Vacarisses, p. 104, 144-149, 238-239

HERNÁNDEZ, Àngel Manuel (2009). Pàgines vacarissanes, p. 302-319

